

UMF
UNIVERSITATEA DE
MEDICINĂ ȘI FARMACIE
IULIU HAȚIEGANU
CLUJ-NAPOCA

FARMA
PRACTIC

Implicarea farmacistului în identificarea și monitorizarea simptomelor: o abordare semiologică

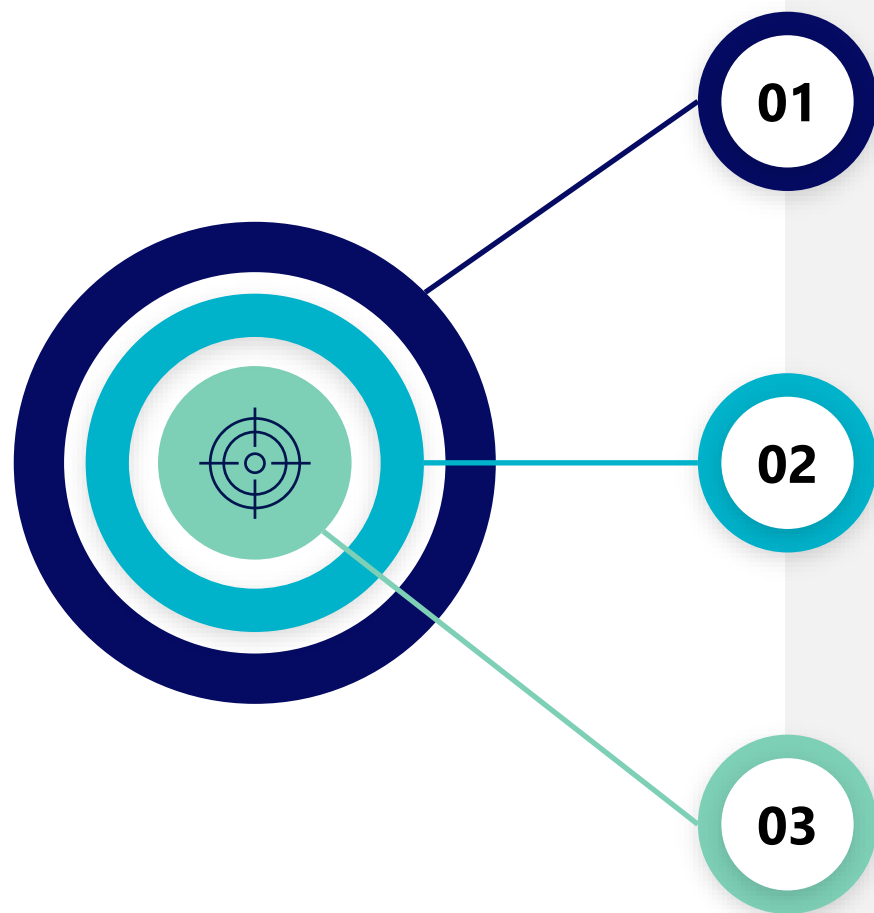
Maria-Bianca Irimes¹, Adela Sitar-Tăut², Adina Popa¹

¹ Disciplina Farmacie Clinică, Facultatea de Farmacie, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca, 400349 Cluj-Napoca, România

² Secția Medicină Internă, Clinica Medicală IV, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, 400012 Cluj-Napoca, România

26-27 noiembrie 2024

Scopul și obiectivele prezentării

Serviciile de asistență
farmaceutică

Automedicația
Diagnosticarea
rapidă

Semnale de alarmă asociate
unor afecțiuni respiratorii și
digestive

Tuse
Pirozis

Perspective profesionale-
implicarea farmacistului în
aplicarea unor teste de
diagnosticare rapidă

Diagnosticare
rapidă în farmacie

CONTEXT

Legea farmaciei nr. 266/2008

În vigoare de la 12 ianuarie 2009

Consolidarea din data de 07 noiembrie 2021 + ultimul amendament în 30 martie 2021.

Art. 11. - (1) Serviciile farmaceutice reprezintă o acțiune sau un set de acțiuni efectuate de către un farmacist cu drept de liberă practică, necesare pentru a garanta asistența farmaceutică a populației, integrată și continuă, cu scopul asigurării celui mai bun răspuns la nevoile și problemele de sănătate ale populației în ansamblu și ale pacientului în mod individual.

(2) Serviciile farmaceutice includ, dar nu se limitează la eliberarea medicamentelor și oferirea de informații privind modul de utilizare a acestora, utilizarea rațională a medicamentelor, supravegherea modului de administrare a acestora, identificarea și evitarea efectelor adverse ale medicamentelor, asigurarea accesului la medicație prin prepararea medicamentelor etc.

ORDIN MS 2.382/2021, Metodologie de realizare și implementare a serviciilor farmaceutice și Nomenclator de servicii farmaceutice

ORDIN MS 3.262/2022, Program-pilot de vaccinare a populației împotriva gripei sezoniere la nivelul farmaciilor comunitare

Farmacistul și asistența farmaceutică

⇒ Farmaciștii sunt adesea primul contact al pacientului cu sistemul medical

⇒ Pacienții se pot prezenta/pot fi îndrumați către un farmacist în cazul prezenței unor simptome care pentru ei nu reprezintă un semnal de alarmă

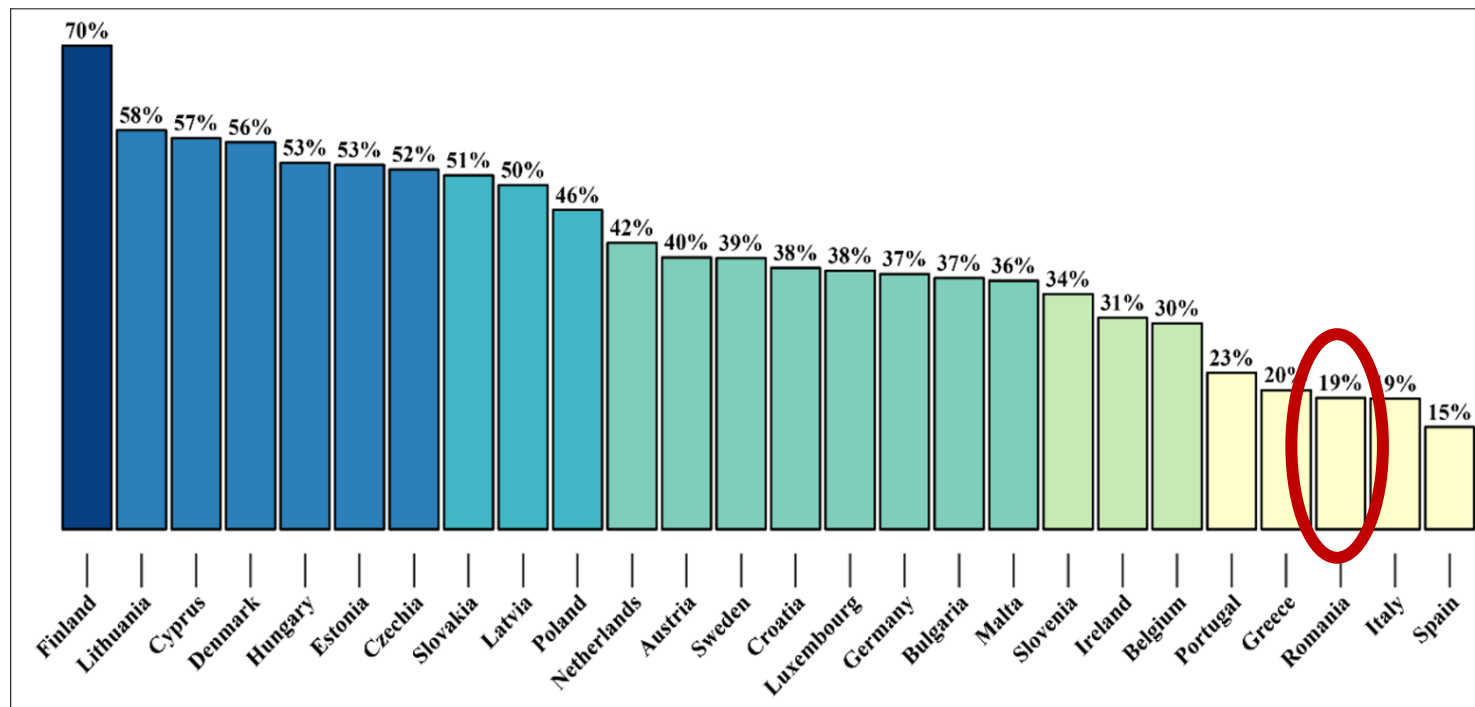
⇒ Farmacistul determină dacă poate gestiona situația în siguranță în siguranță sau dacă situația necesită investigații și consult medical.

→ Este necesară eliberarea unui medicament OTC sau nu?

Farmacistul și asistența farmaceutică

Auto-medicația

OMS: Automedicația presupune utilizarea medicamentelor **pentru a trata tulburările sau simptomele auto-diagnosticate** sau **utilizarea continuă sau intermitentă a medicamentelor prescrise** pentru **afecțiuni/simptome cronice sau recurente**

Prevalențe în funcție de țară la rezidenții neinstituționalizați cu vârsta de 15 ani și peste în Uniunea Europeană. Sondajul European de Sănătate cu Interviu Valul 3 (2018–2020)

Yeaman S, Gil-de-Miguel Á, Hernández-Barrera V, Carrasco-Garrido P. Self-medication among general population in the European Union: prevalence and associated factors. Eur J Epidemiol. 2024 Sep 1;39(9):977–90.

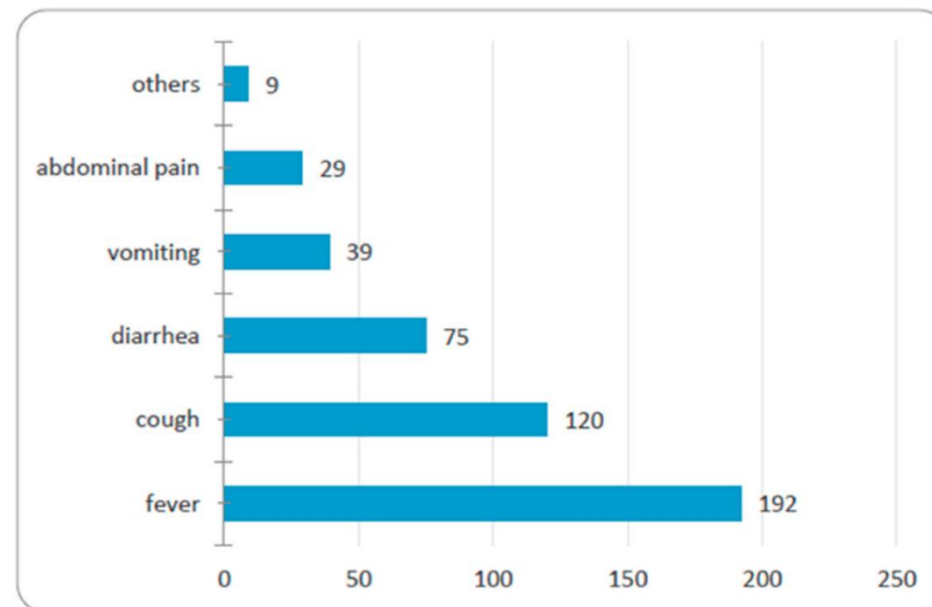
Farmacistul și asistența farmaceutică

Avantaje 😊

- Creșterea responsabilității pentru propria sănătate
- Angajarea în profilaxie activă
- Atenuarea disconfortului cauzat de simptome acute sau cronice
- Creșterea calității vieții
- Reducerea presiunilor pe sistemul de sănătate

Dezavantaje 😞

- Întârzierea diagnosticării unor afecțiuni severe
- Pierderea controlului comorbidităților existente
- Creșterea rezistenței microbiene
- Apariția interacțiunilor medicamentoase
- Creșterea riscului de reacții adverse

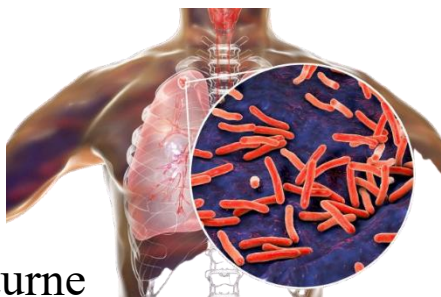

Numărul de părinți care recurg la automedicație atunci când observă simptomatologia copiilor.

Tarciuc P, Stanescu AMA, Diaconu CC, Paduraru L, Duduciuc A, Diaconescu S. Patterns and Factors Associated with Self-Medication among the Pediatric Population in Romania. Med 2020, Vol 56, Page 312. 2020 Jun 25;56(6):312.

Semnale de alarmă respiratorii

- hemoptizie
- febră
- frison
- durere în piept
- fatigabilitate
- transpirații nocturne
- scădere în greutate

Tuberculoză

- dispnee paroxistică
- wheezing
- alergii
- cianoză
- tahicardie
- transpirație
- anxietate

Astm bronșic

Tuse

- scădere în greutate
- dispnee
- hemoptizie
- durere în piept
- wheezing
- fatigabilitate
- subfebrilitate

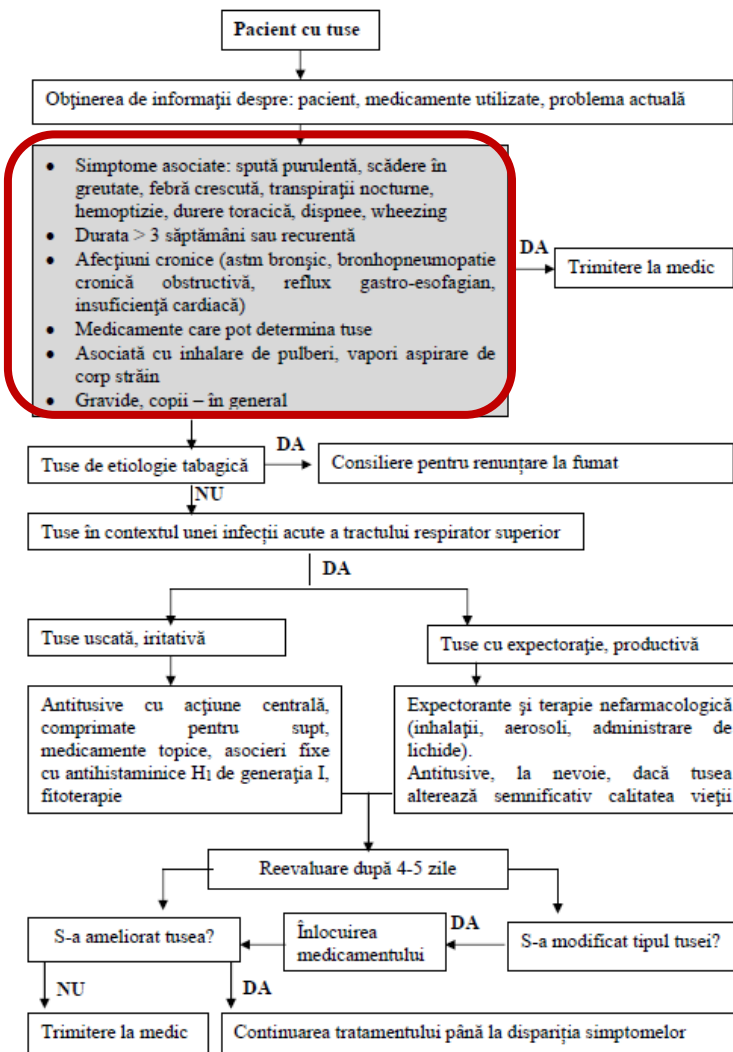
Cancer pulmonar

- durere în piept
- dispnee
- tahicardie
- creștere bruscă în greutate
- fatigabilitate
- edeme

Insuficiență cardiacă

Semnale de alarmă respiratorii

- Simptome asociate: spută purulentă, scădere în greutate, febră crescută, transpirații nocturne, hemoptizie, durere toracică, dispnee, wheezing
- Durata > 3 săptămâni sau recurentă
- Afecțiuni cronice (astm bronșic, bronhopneumopatie cronică obstructivă, reflux gastro-esofagian, insuficiență cardiacă)
- Medicamente care pot determina tuse
- Asociată cu inhalare de pulberi, vapori aspirare de corp străin
- Gravide, copii – în general

**Handbook of
Nonprescription Drugs: An
Interactive Approach to
Self-Care, 19th Edition**

Ghid de practică în farmacie pentru studenții anului V-coord. Conf. Dr. Adina Popa

Semnale de alarmă digestive

- greață
- meteorism
- anorexie
- hematemeză
- melenă
- durere abdominală
- scădere în greutate

Ulcer gastro-duodenal

- plenitudine precoce
- hematemeză
- pierde în greutate
- anorexie
- durere abdominală
- melenă
- disfagie

Cancer gastric

Pirozis

- greață
- sațietate precoce
- meteorism
- senzație de plenitudine
- pierdere în greutate
- hiperglicemie

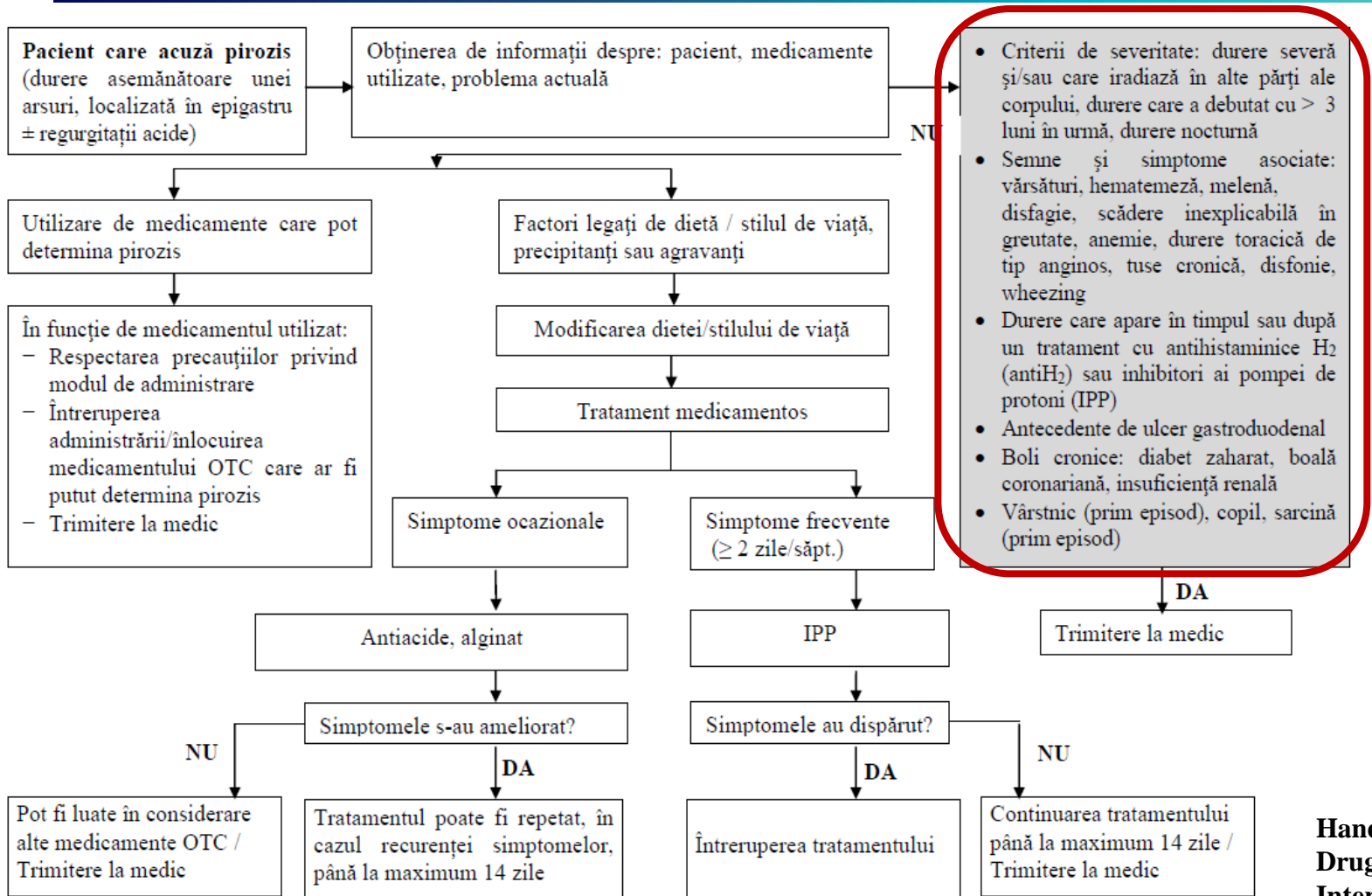
Gastropareză diabetică

- durere în gât/umăr/mână
- dispnee
- tahicardie
- amețeli/sincopă
- fatigabilitate
- greață
- transpirații reci

Boală coronariană ischemică

Semnale de alarmă digestive

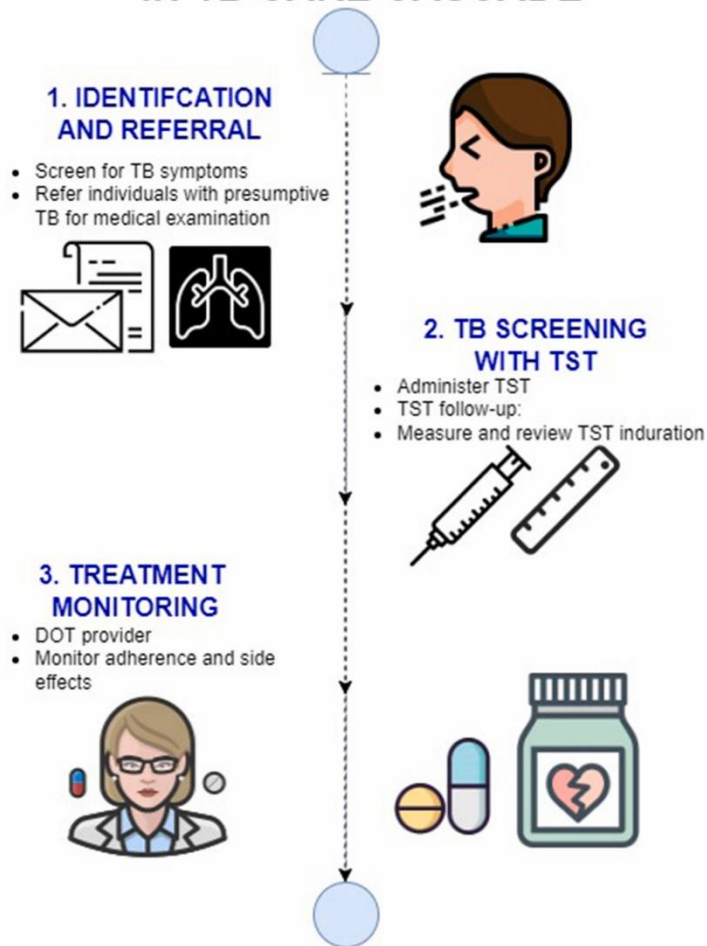

- Criterii de severitate: durere severă și/sau care iradiază în alte părți ale corpului, durere care a debutat cu > 3 luni în urmă, durere nocturnă
- Semne și simptome asociate: vărsături, hematemeză, melenă, disfagie, scădere inexplicabilă în greutate, anemie, durere toracică de tip anginos, tuse cronică, disfonie, wheezing
- Durere care apare în timpul sau după un tratament cu antihistaminice H₂ (antiH₂) sau inhibitori ai pompei de protoni (IPP)
- Antecedente de ulcer gastroduodenal
- Boli cronice: diabet zaharat, boală coronariană, insuficiență renală
- Vârstnic (prim episod), copil, sarcină (prim episod)

Handbook of Nonprescription Drugs: An Interactive Approach to Self-Care, 19th Edition

Ghid de practică în farmacie pentru studenții anului V-coord.
Conf. Dr. Adina Popa

ROLE OF COMMUNITY PHARMACISTS IN TB CARE CASCADE

OMS: farmaciile comunitare să faciliteze detectarea cazurilor de TB, monitorizarea tratamentului și sprijinul pacienților

Studii efectuate în 4.328 de farmacii comunitare care au participat activ la intervențiile TB

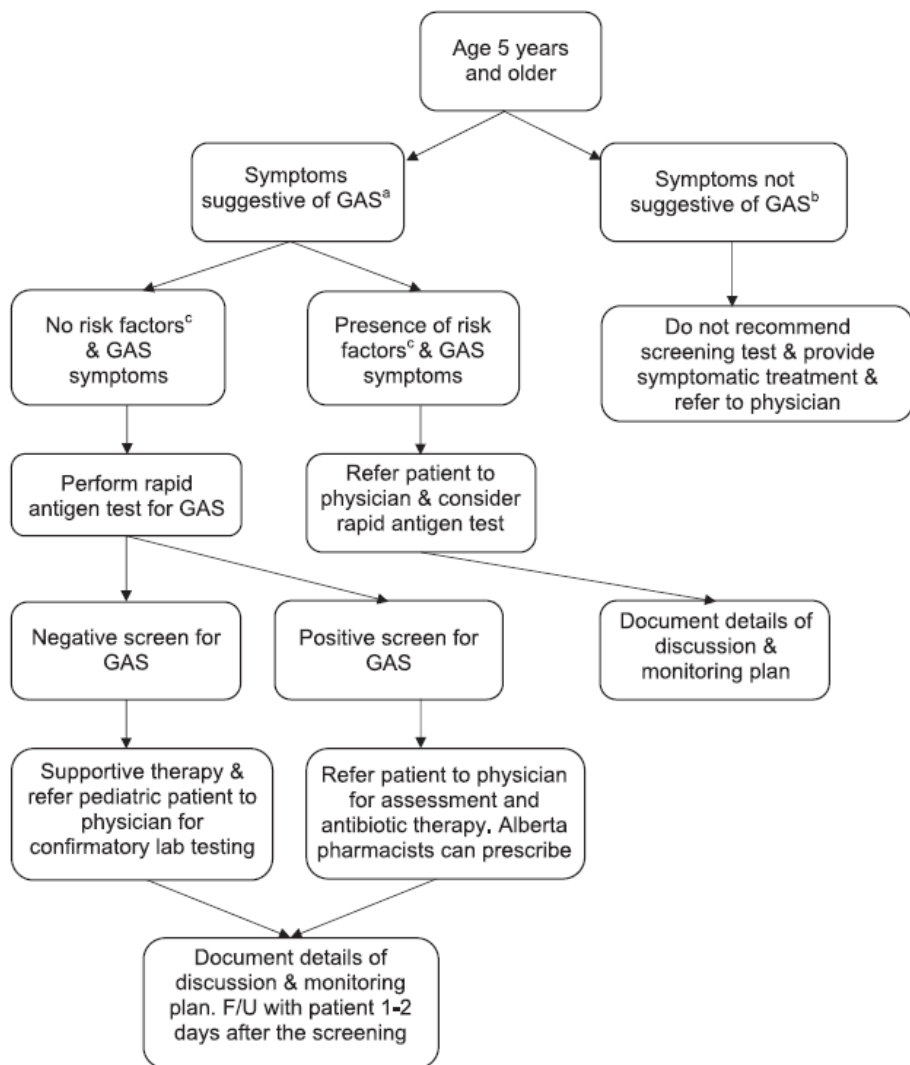
Intervenții: anamneză pentru identificarea simptomelor specifice + colectare spută + aplicarea de teste rapide de diagnostic (TST)

4.226 de farmacii comunitare care au trimis în mod activ 11.472 de persoane cu suspiciune de TB pentru investigații medicale suplimentare

Wong YJ, Ng KY, Lee SWH. Community pharmacists-led interventions in tuberculosis care: A systematic review. Res Soc Adm Pharm. 2023 Jan 1;19(1):5–15.

Perspective profesionale

Farmaciiști instruiți în colectarea probelor și testarea (cu ajutorul tampoanelor nazale) pentru infecțiile cu Streptococcus sp + s-a colectat nr de cazuri pozitive și s-a inițiat antibioterapia în aceeași zi .

7050 de pacienți au fost testați în 204 locații participante; 25,5% dintre pacienți au fost testați pozitiv pentru infecția cu Streptococcus, terapia cu antibiotice a fost inițiată în aceeași zi în 68,7% din cazuri.

În zonele unde farmaciștii au drept de prescriere, inițierea terapiei în aceeași zi a fost de 73,8%, comparativ cu o rată de 40,5% ($P < 0,05$) în celelalte zone de testare, unde farmaciștii nu au aceste drepturi.

Papastergiou J, Trieu CR, Saltmarche D, Diamantouros A. Community pharmacist-directed point-of-care group A Streptococcus testing: Evaluation of a Canadian program. J Am Pharm Assoc. 2018 Jul 1;58(4):450–6.

Perspective profesionale

(1) educarea și instruirea farmaciștilor comunitari pentru anamneza și consilierea pacienților cu privire la cancerul colorectal (CRC) + (2) recrutarea și consilierea pacienților cu privire la utilizarea testelor imunohistochimice din fecale

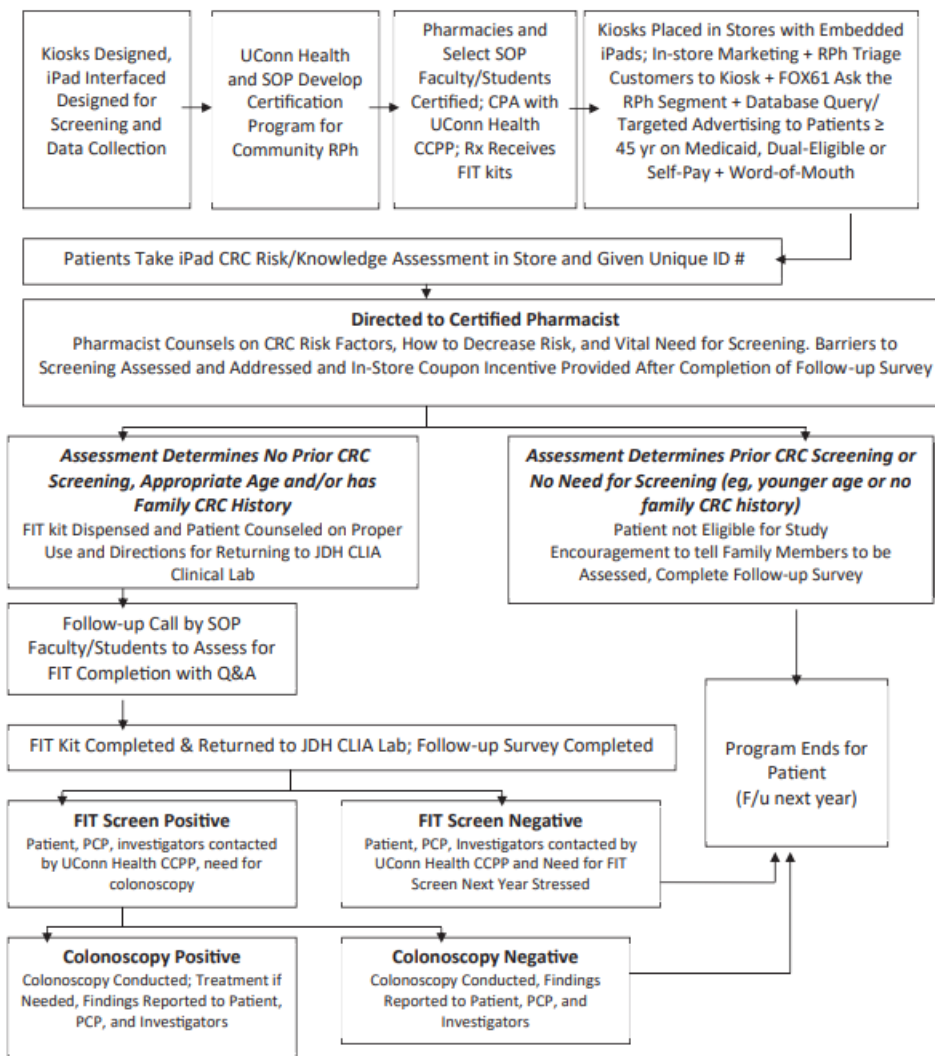
16 pacienți incluși în studiu din cei 312 abordați: **8 evaluați prin test iar unul a necesitat efectuarea colonoscopiei**

- lipsă de compensare + întreruperea fluxului de lucru pentru farmaciști
- lipsă de timp sau de interes a pacienților pentru participare

- nivelul de satisfacție crescut al pacientului în urma interacțiunii cu farmacistul pentru screeningul CRC

Holle LM, Levine J, Buckley T, White CM, White C, Hadfield MJ. Pharmacist intervention in colorectal cancer screening initiative. J Am Pharm Assoc. 2020 Jul 1;60(4):e109–16.

01

În România, serviciile farmaceutice includ implicarea farmacistului în diagnosticare rapidă și screening, ceea ce permite decelarea situațiilor în care se poate face auto-medicație rațională de cele în care pacientul necesită consultul unui medic.

02

Prezența unor simptome respiratorii și banale, precum tusea sau pirozisul pot ascunde afecțiuni severe, care necesită consult medical și investigații suplimentare.

03

Utilizarea unor protocoale de auto-medicație eficientizează conducerea anamnezei, identificarea unor semnale de alarmă și respectiv inițierea terapiei OTC, acolo unde este cazul.

04

Studiile de literatură evidențiază atât disponibilitatea publicului de a accesa serviciile la punctele de îngrijire în farmaciile comunitare, cât și capacitatea farmaciștilor de a accelera gestionarea pacienților cu simptome acute/cronice prin anamneză și testare rapidă în farmacie și screening.

Vă mulțumesc pentru
atenție!